

Lehdistötiedote 10.9.1998

Metalliteollisuuden työajat lyhentyneet ja joustot lisääntyneet 1980- ja 1990-luvulla

Palkansaajien tutkimuslaitos on julkaissut tutkimuksen "Työntekijöiden työaika metalliteollisuudessa 1980- ja 1990-luvulla". Tutkimuksessa verrataan Suomen ja keskeisten Länsi-Euroopan maiden metalliteollisuuden sekä Japanin ja Yhdysvaltojen koko tehdasteollisuuden työntekijöiden työaikakehitystä. Tutkimuksen on laatinut VTK Jorma Antila ja se on osa työministeriön ja Euroopan sosiaalirahaston rahoittamaa hanketta, joka käsittelee työn jakamista ja työllisyyttä Euroopassa.

Lisätietoja: Jorma Antila

Työajat lyhenivät 1980-luvulla ja maiden väliset erot kasvoivat

Tutkimuksessa tarkastellaan metalliteollisuuden työntekijöiden työaikoja kymmenessä Länsi-Euroopan maassa vuosina 1980-1997. Säännöllinen vuosityöaika lyheni tarkasteluaikana keskimäärin 125 tuntia eli 1939 tunnista 1713 tuntiin. Vuosityöaika lyhennettiin 1980-luvulla kaikissa muissa Länsi-Euroopan maissa paitsi Ruotsissa. Myös Japanissa vuosityöaika lyheni mutta Yhdysvalloissa työaika ei ole lyhennetty lainkaan 1980- tai 1990-luvulla. Japanissa ja Yhdysvalloissa vuosityöaika on huomattavasti pitempi kuin Länsi-Euroopan maissa. 1990-luvulla vuosityöaika lyhennettiin enää vain Ruotsissa, Tanskassa, Saksassa, Hollannissa ja Italiassa. Samanaikaisesti kun yleinen vuosityöaika on lyhentynyt, maiden väliset erot vuosityöajoissa ovat kasvaneet.

Työaikapolitiikassa suuria eroja Länsi-Euroopan maissa

Länsi-Euroopan maissa Isoa-Britanniaa ja Tanskaa lukuun ottamatta työaikoja säädellään lainsäädännöllä mutta käytännön ratkaisuista sovitaan työmarkkinajärjestöjen välisillä työehtosopimuksilla. Isossa-Britanniassa työajoista on sovittu yritystasolla vuodesta 1989 lähtien. Ranskassa hallituksen rooli on keskeinen työajoista päätettäessä. Säännöllinen vuosityöaika poikkeaa todellisesta eli tehdystä työajasta työstä poissaolojen sekä tehtyjen ylitoiden vuoksi. Metalliteollisuuden todellisesta työajasta on saatavilla tietoja vain Pohjoismaista ja Saksasta. Pohjoismaissa todellinen vuosityöaika on seurannut melko tarkkaan säännöllistä työaika. Ainoastaan Ruotsissa näiden välinen ero on huomattava. Kun todellisen ja säännöllisen työajan välinen ero supistui Ruotsissa 1990-luvun

alussa, pidentyi myös metalliteollisuuden todellinen vuosityöaika.

Työajat tulleet joustavammiksi 1990-luvulla

Työaikojen joustavuuden lisääntyminen on ollut yleinen suuntaus Länsi-Euroopassa 1990-luvulla. Joustomahdollisuuksia on lisätty sekä lainsäädännöllä että työehtosopimuksilla. Sopimukset joustavista työajoista on tehty yleensä yritys- tai työpaikkatasolla, työnantajan ja henkilöstön kesken. Joustavia työaikoja koskevat sopimukset yritys- ja työpaikkatasolla ovat yleensä sellaisia, että niissä sovitaan päivittäisen ja/tai viikoittaisen työajan joustorajat sekä aika, minkä kuluessa keskimääräisen viikkoajan pitää tasoittua sopimuksen mukaiseksi viikkotyöajaksi. Sopimukset vaihtelevat paljon myös sen suhteen, mitä muita asioita (esimerkiksi palkkakompensatio, tulospalkkio, liukuva työaika) sopimukseen liitetään. ■

Julkaisu

Jorma Antila:

Työntekijöiden työaika metalliteollisuudessa 1980- ja 1990-luvulla

*Palkansaajien tutkimuslaitos,
Tutkimuksia 73, Helsinki 1998.*

ISBN 952-5071-24-3

ISSN 1236-7176

Tilaukset

Irmeli Honka

puh. (09) 2535 7338, fax (09) 2535 7332

e-mail: Irmeli.Honka@labour.fi

Tilauhinta: 80 mk